

Rapport Nationella taxan Region Dalarna

2021

Datum 2022-03-07	Diarienummer RS 2022.160	Rapport skriven av: Victoria Hildingsson och Britta Wåhlin Larsson Vårdval Primärvård
Godkänt av Susanne Cliffoord Vårdvalsenheten		

Innehållsförteckning

1	<i>Inledning</i>	3
1.1	Taknivå	3
1.2	Ersättningsetablering	3
1.2.1	Sjukgymnast/fysioterapeut	3
1.2.2	Läkare.....	4
1.3	Samverkan	5
1.4	Covid-19	5
2	<i>Syfte</i>	5
3	<i>Etableringar i Region Dalarna</i>	6
3.1	Fysioterapeuter	6
3.2	Läkare	6
3.3	Lokalisering	6
4	<i>Besöksfrekvens</i>	6
4.1	Fysioterapeuter	6
4.2	Läkare	7
5	<i>Taknivå</i>	7
6	<i>Kostnader</i>	7
7	<i>Verksamhetsredovisning 2021</i>	8
8	<i>Diskussion</i>	8
9	<i>Slutsats</i>	9

---

1 Inledning

Nationella taxan är ett samlingsbegrepp för de lagar och förordningar som reglerar verksamhet och ersättning för läkare och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Vårdgivarnas verksamheter regleras i huvudsak av respektive lag.

Vårdgivare verksamma enligt nationella taxan regleras av lagen och förordningen om läkarvårdsersättning (LOL, FOL) samt lagen och förordningen om ersättning för fysioterapi (LOF, FOF). Lagstiftningen reglerar Region Dalarnas ansvar gentemot läkarna och fysioterapeuterna samt läkarnas och fysioterapeuternas skyldigheter avseende legitimation, utförd vård och verksamhetsuppföljning.

Förordning (1994:1120) om ersättning för fysioterapi (FOF) reglerar och definierar ersättningsnivåerna. Ersättningen justeras årligen och fastställs av Riksdagen. Ersättningen är produktionsstyrd och betalas ut per inrapporterat besök.

Vårdcentralerna inom Region Dalarna får betala 70% av kostnaden för besöket när listad patient besökt, eller fått råd via telefon, av läkare eller fysioterapeut/sjukgymnast som arbetar enligt nationella taxan. Resterande kostnad (30%) betalas av Hälsovalsenheten. Vårdcentralerna bekostar även nationella taxans laboratorieprovs-, röntgen-, tolk- och medicinskfotvårdskostnader.

1.1 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den vårdersättning som utbetalas till en vårdgivare eller vikarie under ett kalenderår, och motsvarar en full årsarbetstid. Efter tak ett lämnas ersättning med reducerat belopp upp till tak två. När även detta tak har uppnåtts kan vårdgivaren enbart ge vård mot patientavgifter. Det innebär att det kan utbetalas olika summor för samma typ av besök.

1.2 Ersättningsetablering

1.2.1 Sjukgymnast/fysioterapeut

Vid anmälan om ersättningsetablering enligt lagen om ersättning för sjukgymnastik/fysioterapeut beslutas om fysioterapeuten ska tillhöra arvodeskategori A eller B. Detta kan även ändras under tiden för ersättningsetableringen. Arvodeskategori A avser en mottagning med en ensampraktiker utan anställd biträdespersonal. Mottagningens lokalyta är relativt liten. Avsaknaden av assisterande personal samt lokalernas storlek ger en begränsad patientgenomströmning.

Arvodeskategori B avser en mottagning där förberedande behandling och eventuell efterbehandling ges av biträdespersonal medan fysioterapeuten/sjukgymnasten i huvudsak gör behandlingsmoment som fordrar hans kompetens. Därtill ska mottagningen ha flera

behandlingsrum som möjliggör högre patientgenomströmning samt investerat i utrustning för exempelvis medicinsk träningsterapi.

Arvodeskategori B möjliggör en högre behandlingsvolym per fysioterapeut/sjukgymnast. Mottagningen har såväl högre intäkter som högre kostnader. Arvodeskategori A har högre arvodesnivå för särskilt arvode än Arvodeskategori B. Med Arvodeskategori B kan ett större antal behandlingar utföras inom årsarbetstiden

Kraven som ställs för B-mottagning är att vårdgivaren har tillgång till och ökad kostnad för:

- Flera behandlingsrum
- Kvalificerad (avancerad, dyr) utrustning
- Anställd assisterande personal som minst utgör 25% av en heltidstjänst på helårsbasis, det vill säga minst 10 timmar per vecka. Med assisterande personal avses personal med arbetsuppgifter kopplade till behandlingsarbetet samt administrativa arbetsuppgifter.

Anmälan om ändring av arvodeskategori ska göras minst sex månader innan den börjar gälla. Bedömning görs av Hälsovalsenheten.

I FOF anges vilka behandlingar och vilka patientkontakter som är ersättningsgrundande, enkelt arvode, normalt arvode och särskilt arvode. Enkelt arvode gäller för enkla undersökningar och behandlingar. Normalt arvode gäller för direktkontakt med legitimerad fysioterapeut. Besöket ska minst vara 25 minuter för vårdgivare med arvode A och minst 20 minuter för vårdgivare med arvode B. Särskilt arvode lämnas till en fysioterapeut med högskoleutbildning om minst 45 högskolepoäng inom för åtgärden adekvat område. Av dessa kan upp till 30 högskolepoäng bytas ut mot längre sammanhållen utbildning av motsvarande omfattning. Utöver utbildning krävs yrkeserfarenhet motsvarande minst två års heltidsarbete som fysioterapeut inom för åtgärden adekvat område under de senaste fem åren.

Kraven för att vara verksam enligt LOF är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.2.2 Läkare

Det går att vara verksam enligt LOL i de flesta kliniska specialiteter. Den ekonomiska ersättningen är prestationsbaserad utifrån varje patientbesök med gruppering i enkla, normala och särskilda arvoden. Ersättningsnivåerna är specifika för varje specialitet.

Kraven för att vara verksam enligt LOL är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.3 Samverkan

Region Dalarna ingår ett samverkansavtal med de privata vårdgivarna. Vårdgivaren skall samverka med berörda vårdgivare och övriga i patientens vård engagerade personer, liksom med kliniker/motsvarande inom den offentligt finansierade vården i Region Dalarna samt med berörda myndigheter, organisationer och övriga aktörer med målet att skapa en sammanhållen vårdkedja. Vårdgivaren bör ha god kännedom om de behandlingsrutiner och vårdprogram som tillämpas. Vårdgivaren skall delta i löpande diskussioner med Region Dalarna om vårdprogram och arbetsrutiner samt verksamhetsinnehåll med tanke på sjukdomsgrupper och upptagningsområde.

Vårdgivaren och Region Dalarna skall upprätthålla goda samarbetsrutiner med en löpande ömsesidig dialog. Vårdgivaren och Region Dalarna ska löpande mötas för att följa upp tillämpningen av samverkansavtalet och samarbetet i stort. Region Dalarna är sammankallande. Särskild ersättning för deltagande i uppföljningsmöten utgår ej.

Utifrån samverkansavtalet är det viktigt att ha ett tydligt och systematiskt kvalitetsarbete, täta diskussioner och regelbunden granskning.

1.4 Covid-19

Hälso- och sjukvårdens påverkan av Covid-19 var även under 2021 år stor. Inbokade besök ställs in med kort varsel och patienter ombeds att undvika besök på mottagningar för att minska smittspridningen. Detta påverkar självklar även vårdgivare inom nationella taxan.

Regionfullmäktige i Region Dalarna beslutade att ge fortsatt möjlighet till digitala besök till och med 2021-06-30. Ersättning utgick då motsvarande enkelt arvode. Vårdgivaren meddelar Hälsovalsenheten vilket säkert digitalt system de ska använda och genom det så ges beslut att påbörja digitala videobesök för vårdgivaren.

2 Syfte

Rapporten syftar till att få en samlad bild över verksamheten gällande Nationella taxan i Region Dalarna under 2021. För att beskriva utvecklingen finns även statistik från 2020 med i rapporten. Alla uppgifter är tagna ur Privera, ett system för att beräkna ersättning till privata vårdgivare för de besök de utfört samt från den lagstadgade verksamhetsredovisningen som vårdgivaren ska inkomma med årligen.

3 Etableringar i Region Dalarna

3.1 Fysioterapeuter

Totalt under 2021 fanns 29 verksamma etableringar för fysioterapeuter. Tre fysioterapeuter har överlåtit sin etablering via anbud i början under 2021, två i Mora och en i Falun.

3.2 Läkare

Under början av 2021 fanns fem etableringar för läkare. De olika specialiteterna fanns inom allmänmedicin (två läkare), psykiatri (två läkare) och obstetrik och gynekologi (en läkare). Båda etableringarna för specialitet allmänmedicin överläts via anbud under 2021. En etablering för psykiatri avvecklades under 2021. Det innebär att vid 2021 års slut fanns fyra etableringar för läkare i Region Dalarna.

3.3 Lokalisering

Fördelningen av lokalisering av etableringar med olika specialiteter visas i tabell 1. Flest etableringar för fysioterapeuter har Falun, Mora och Borlänge. De kommuner som saknar etablering med fysioterapeut är Älvdalen, Gagnef, Smedjebacken, Malung-Sälen, Vansbro, Orsa och Säter.

En ansökan inkom om flytt av verksamhet, från Borlänge till Falun. Denna ansökan avslogs.

För läkarna finns etableringar i Falun, Mora och Leksand.

Tabell 1. Lokalisering av etableringar år 2020 och 2021 utifrån specialitet.

	Fysioterapeut arvodeskategori A		Fysioterapeut arvodeskategori B		Allmän Medicin		Obstetrik och gynekologi		Psykiatri	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Falun	0	1	11	9	1	1	1	1	1	1
Borlänge	0	0	5	4						
Mora	0	0	7	8					1	1
Leksand	0	2	3	0	1	1				
Rättvik	0	0	0	1						
Hedemora	1	1	0	0						
Ludvika	2	2	0	0						
Avesta	1	1	0	0						

4 Besöksfrekvens

Region Dalarna fastslog möjlighet, under perioden 2021-01-01 – 2021-06-30, för digitala besök för verksamma vårdgivare inom nationella taxan. Ingen ansökan inkom under 2021.

4.1 Fysioterapeuter

Under 2021 gjordes 49 459 besök hos fysioterapeuter på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2020 då det gjordes 47 803 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 2.

Tabell 2. Antal besök hos fysioterapeuter fördelat på enkla, normala och särskilda åtgärder under 2020-2021.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Särskilda åtgärder	Totalsumma
2020	1 578	35 296	10 929	47 803
2021	923	35 361	13 175	49 459

4.2 Läkare

Under 2021 gjordes totalt 6 268 besök hos läkare på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2020 då det gjordes totalt 6 743 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 3.

Tabell 3. Antal besök hos läkare fördelat på enkla, normala, övriga, särskilda åtgärder och telefon under 2020 och 2021.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Övriga åtgärder	Särskilda åtgärder	Telefon	Totalsumma
2020	0	4 523	180	878	1 162	6 743
2021	77	4 043		907	1 241	6 268

5 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den vårdersättning som utbetalas till en vårdgivare. Under 2020 var det två fysioterapeuter och en läkare som nådde taknivå ett och fick därmed reducerad ersättningsnivå på en andel av besöken. Under 2021 var det däremot ingen som nådde taknivå.

6 Kostnader

Region Dalarna ersätter årligen fysioterapeuter och läkare inom den nationella taxan för de åtgärder som utförs. Det är olika ersättningsbelopp beroende på typ av åtgärd.

Nettokostnad för verksamheterna var totalt ca 29 miljoner kronor för 2021. För 2020 var nettokostnaden drygt 26 miljoner kronor. Se vidare tabell 4.

Tabell 4. Totalt nettokostnaden för läkare och fysioterapeuter under 2020 och 2021.

	2020 Kr	2021 Kr
Läkare	6 054 910	5 758 063
Fysioterapeuter	20 433 717	22 860 993
Totalt	26 488 627	28 691 056

Förutom ersättningskostnader finns kostnader för laboratorieprover och för röntgen. Laboratorieprover och röntgen faktureras direkt till regionen och inte via vårdgivarna i nationella taxan. Dessutom kan det tillkomma kostnad för medicinskfotvård och tolkverksamhet, även dessa kostnader faktureras direkt till regionen. Se vidare tabell 7.

Tabell 7. Kostnader för kostnader för laboratorieprover, röntgen, medicinskfotvård och tolkverksamhet.

	2020 Kr	2021 Kr
Lab	184 000	217 000
Röntgen	138 000	131 000
Tolk	19 000	22 000
Fotvård	7 000	2 000
Totalt	348 000	374 000

7 Verksamhetsredovisning 2021

Samtliga verksamma läkare och fysioterapeuter har besvarat verksamhetsredovisning för verksamhetsåret 2021.

Ingen av de verksamma inom nationella taxan har angett någon bisyssla förutom en fysioterapeut som vissa veckor är engagerad inom skidförbundet.

Samtliga har angett att de ha ledningssystem för kvalitetssäkring och patientsäkerhet samt rutiner för avvikelshantering.

Endast ett fåtal av fysioterapeuterna och läkarna har genomgått någon form av utbildning. Orsaken kan vara på grund av den rådande pandemin. Den pågående pandemin speglar också en låg aktivitet i samverkansarbetet med regionen.

8 Diskussion

Under 2021 utbetalades ersättning enligt nationella taxan till en summa av 29 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med 2020 då den totala kostnaden var 26,5 miljoner. Den rådande pandemin har fortsatt påverkat verksamheterna under året på olika plan.

Det är inte några större skillnader i antal besök totalt sett på nationella taxan 2021 jämfört med 2020. Det har inte varit någon förändring i antal verksamma fysioterapeuter. En läkare avslutade sin verksamhet under 2021.

Den statliga utredningen God och nära vård fick 2018 uppdraget att utreda och föreslå hur läkare och fysioterapeuter som får ersättning enligt lagen om läkarvårdsersättning, respektive lagen om ersättning för fysioterapi, ska kunna integreras i samklang med övriga förändringar i den ordinarie primärvården. I utredningen föreslås att

nationella taxan i sin nuvarande form läggs ner. I utredningen finns förslag på två olika ersättningsmodeller.

Sedan ett år tillbaka har, genom ett gemensamt initiativ, Sveriges Läkarförbund, Fysioterapeuterna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) enats om ett förslag på en ny reform gällande taxan. Det nya förslaget utgår från regeringens utredning om ett särskilt system för etablering i glesbygd, men som kan tillämpas i hela landet. Trots påstötningar saknas fortfarande beslut från regeringen.

Det är viktigt med en omfattande kvalitetskontroll av verksamheter som innefattas av nationella taxan. Enligt 10 kap 8§ Kommunallag (2017:725) har regionen en skyldighet att kontrollera och följa upp skattefinansierad verksamhet i privat regi. Syftet är att granska den medicinska kvaliteten och tillgängligheten hos ovanstående vårdgivare samt att fakturerad ersättning stämmer enligt lag.

En extern revision gällande fysioterapeuter har påbörjats under december 2021. En extern revisionsbyrå har uppdraget att granska 10 slumpmässigt utvalda fysioterapeuter. Revisionen kommer att slutföras under våren 2022. Resultatet kommer att presenteras i en separat rapport.

9 Slutsats

I avvaktan på regeringens slutgiltiga beslut om Nationella taxans framtid behöver Region Dalarna fortsatt ökad insyn i verksamheterna som bedrivs på nationella taxan. Det bör därför utvecklas ett systematisk analys- och uppföljningssystem som underlag för uppföljning och kontroll av dessa vårdgivare. En mer omfattande kvalitetsutvärdering blir också mer tids- och resurskrävande och utökade resurser föreslås om en utökad uppföljning kring dessa vårdgivare ska kunna genomföras fortsättningsvis.